

Ο Άγιος νεομάρτυς Ευθύμιος ο εκ Δημητσάνης

/ [Βίοι Αγίων](#)

Γράφει ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Κανάκης

Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Ο Άγιος κατά κόσμο λεγόταν Ελευθέριος Ηλιόπουλος και γεννήθηκε στην ιστορική πολίχνη Δημητσάνα της Αρκαδίας, σε μια περιοχή πού παλαιόθεν υπήρχαν φωτεινές προσωπικότητες κληρικών, μοναχών και λογίων. Οι γονείς του λέγονταν Παναγιώτης και Μαρία. Η μητέρα του, το γένος Καρβελά, καταγόταν από την Βυτίνα, σε μεγάλη ηλικία έγινε μοναχή και έλαβε το όνομα Αγάθη. Ο Άγιος είχε τρεις μεγαλύτερους αδελφούς, τον Γεώργιο, τον Χρήστο και τον Ιωάννη και μίαν αδελφή την Αικατερίνη.

Μετά τα πρώτα γράμματα στη περίφημη σχολή της Δημητσάνας, ο Ελευθέριος πηγαίνει με έναν αδελφό του στην Κωνσταντινούπολη, όπου ολοκληρώνει τις σπουδές του και έπειτα μεταβαίνει στο Ιάσιο, εκεί όπου ζούσε ο πατέρας τους. Μέσα του, παρά την αγάπη για την μόρφωση, υπάρχει ένας πόθος για τον μοναχισμό. Σκέπτεται το Άγιο Όρος. Ωστόσο, θα πέσει σε έναν μεγάλο πειρασμό στο Βουκουρέστι. Κοντά σε κάποιο Γάλλο πρόξενο και μετά σε κάποιο Ρώσο

υπάλληλο θα «ξεχάσει» την κλίση του και θα τον κερδίσουν οι ηδονές του κόσμου. Είναι η εποχή πού θα απομακρυνθεί από τον Θεό και θα ζητήσει τις χαρές στα εύκολα, αλλά και στα πρόσκαιρα. Όμως τα χειρότερα δεν είχαν συμβεί. Λίγο αργότερα οδεύοντας με Τούρκους προς την Κωνσταντινούπολη αρνήθηκε τον Χριστό και παρέμεινε στον Ραΐς Εφέντη, αποζητώντας απολαύσεις και ανέσεις. Η νεότητα έχει μέσα της δυνατή την θέληση για την απόλαυση. Ζει αυτόν τον βίο και όλα έδειχναν ότι συνήθισε στην τρυφηλή ζωή και ότι έτσι θα πορευόταν στην υπόλοιπη ζωή του. Τα βιώματα όμως της παιδικής ηλικίας κοντά στην Εκκλησία και η αγαθή προαίρεσή του «μίλησαν» μέσα του δυνατά και τον αφύπνισαν.

Όταν δέχθηκε την περιτομή, κάτι δυνατό αισθάνθηκε μέσα του, κάτι ξύπνησε την ύπαρξή του και «θυμήθηκε» την αγάπη και την πίστη του στον Εσταυρωμένο Ιησού. Ήδη, από εκείνη την ώρα ξεκινούσε η μεγάλη και σημαντική περίοδος της μετανοίας. Όπως πολλοί άλλοι, πού αρνήθηκαν τον Χριστό, μετανοεί και αναζητά σταδιακά τον τρόπο της μεταστροφής του στην Πίστη των πατέρων του. Πονάει για την πτώση του, συντρίβεται για ότι συνέβη, αλλά δεν αποθαρρύνεται. Έχει πάρει οριστική την απόφαση να επιστρέψει στην Ορθόδοξη Πίστη. Στον νου του έρχεται πάλι το Περιβόλι της Παναγίας. Εκεί θα καταφύγει για να καταθέσει τα λάθη του και να λάβει την κατεύθυνση της επιστροφής του.

Με την βοήθεια του πρέσβη της Ρωσίας ταξιδεύει στην μονή της Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους βαθιά συντετριμμένος και ολοκληρωτικά μετανιωμένος, εξομολογείται τις αμαρτίες του και κυρίως τα περί της αλλαξοπιστίας του. Όλα θα τα καταθέσει στον παλαιό γνώριμό του και συμπατριώτη συγγενή του Άγιο Γρηγόριο τον Ε΄ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Ο Άγιος βρισκόταν εξόριστος στο Άγιο Όρος. Εκεί δέχθηκε τον Ελευθέριο, τον άκουσε, τον κατανόησε, τον συγχώρησε και τον δυνάμωσε πνευματικά. Σαράντα ημέρες έμεινε ο Ελευθέριος κοντά σου, τόσες όσες χρειαζόνταν για να νιώσει την πραγματική ελευθερία. Με αγάπη τον συμβούλευσε ο Άγιος Γρηγόριος, αλλά και οι άλλοι αγιορείτες πατέρες και μετά από τις πατρικές νουθεσίες, χρίστηκε με το Άγιο Μύρο, όπως ορίζουν οι κανόνες της Εκκλησίας. Μετά την αποκατάστασή του στην Ορθόδοξη Πίστη, ο χρόνος μετρά αντίστροφα. Έχει νιώσει βαθιά την ανάγκη να μαρτυρήσει για την Πίστη του. Για τον λόγο αυτόν μεταβαίνει στη Σκήτη της Αγίας Άννης και εκεί στην έρημο του Αγίου Όρους νιώθει εσωτερική την ανάγκη να δώσει δημόσια ομολογία ενώπιον των τυράννων. Πηγαίνει στην Κωνσταντινούπολη για τον σκοπό αυτό, αλλά δεν ήταν η μεγάλη ώρα για αυτόν ακόμα. Έτσι με την συμβουλή του Καλαβρυτινού μοναχού Παγκρατίου, επιστρέφει και πάλι στο Άγιο Όρος. Πηγαίνει αρχικά στη Μονή Δοχειαρίου, αλλά στην συνέχεια καταλήγει στη Μονή Ιβήρων, κοντά στον συγγενή του μοναχό Ονούφριο. Στη Σκήτη του Τιμίου Προδρόμου της ίδιας μονής θα συναντήσει και θα συναναστραφεί και άλλους συντοπίτες του. Εκεί

ασκούσαν πέντε Δημητσανίτες μοναχοί, υποτακτικοί του γέροντα Νικηφόρου. Στον χώρο αυτό ο Ελευθέριος έκανε μεγάλο αγώνα, έγινε πρότυπο μοναχού. Εγκρατής, νηστευτής, ασκητικός ανέβαινε σταδιακά την κλίμακα των αρετών και απολάμβανε άλλες χαρές τώρα. Όπως την αγάπη και την συμπάθεια των συμμαναστών του. Οι βιογράφοι του αναφέρουν: «Τις δύναται κατ' αξίαν να διηγηθή τα εκείνου κατορθώματα; το πολύ δηλαδή της νηστείας, το καρτερικόν της αγρυπνίας, την άμετρον κατάνυξιν, τας ολονυκτίους στάσεις, την αδιάλειπτον προσευχήν... το ταπεινόν του φρονήματος, το πράον, το καρτερικόν...Ο Ελευθέριος εν ολίγω χρόνω κατόρθωσε πάσαν αρετήν...».

Συχνά φλεγόμενος από τον πόθο του μαρτυρίου, ο οποίος συνεχώς αυξάνεται, ρωτάει τους ασκητές αν έχει έρθει η ώρα για να ομολογήσει δημοσίως την αγάπη του στον Χριστό. Εκείνοι με ωριμότητα και εμπνεόμενοι από το Άγιο Πνεύμα, τον προτρέπουν να συνεχίσει την προσπάθειά του στα πνευματικά. Τον συμβουλεύουν για υπομονή και αύξηση της άσκησης. Πράγματι, συνεχίζει όπως τον συμβούλευσαν, και δεν αργεί να δώσει σημείο ο Θεός. Μαζί τους βρέθηκε, όχι τυχαία, ένας προοδευμένος στην πνευματική ζωή κληρικός, ο Επίσκοπος Μυρέων Ιωάννης. Αυτόν παρακάλεσαν να ζητήσει από τον Θεό, να του αποκαλύψει ποιο είναι το θέλημα του θεού για τον Ελευθέριο. Πράγματι, τού αποκάλυψε ο Θεός, ότι με τη θέλησή του ο Ελευθέριος, πρέπει να παρουσιασθεί ενώπιον των Αγαρηνών και να υπομείνει το μαρτύριο. Αυτό το μήνυμα μετέφεραν στον Ελευθέριο.

Όμως, χρειάζεται για την μάχη που θα έδινε, να φορέσει «πανοπλία». Μετά από θαυμαστά σημεία και αμέτρητα δάκρυα, τα οποία πάντα έτρεχαν από τα μάτια του, κείρεται Μεγαλόσχημος Μοναχός και λαμβάνει το όνομα Ευθύμιος. Τώρα έχει ετοιμαστεί για την «μεγάλη συνάντηση». Με την ευχή των πατέρων και αφού σε όραμα τον ευλόγησε η ίδια η Θεοτόκος, στις 19 Φεβρουαρίου 1814 συνοδευόμενος από τον συνασκητή του Γρηγόριο φεύγει για Κωνσταντινούπολη, για να τύχει «της ποθούμενης σφαγής». Τον αποχαιρετούν οι συναθλητές του με πόνο, αλλά και μεγάλη χαρά.

Στις 22 Μαρτίου, Κυριακή των Βαΐων, και αφού έλαβε ο Ευθύμιος την Θεία Κοινωνία και τον έχρισαν με τον Ιερό Ευχέλαιο και το λάδι από τον κανδήλι της Πορταΐτισσας, κρατώντας στο ένα χέρι τον Σταυρό και στο άλλο τα Βάγια, παρουσιάστηκε ενώπιον του Ρουσοút Πασά. Εκεί, καταπατάει το τούρκικο σαρίκι και αναθεματίζει τον Μωάμεθ. Ο πασάς τον περνά στην αρχή για μεθυσμένο ή παράφρονα και τον στέλνει στην φυλακή για να συνέλθει. Όμως δεν αργεί να καταλάβει ότι ο Ευθύμιος είναι σταθερός στην Πίστη του Χριστού. Ο πασάς, όπως συνηθιζόταν, χρησιμοποιεί και υποσχέσεις για δόξες και τιμές, αν δεν αλλαξοπιστούσε. Ο άγιος όμως μένει ακλόνητος, γνωρίζει τι πάει να κάνει. Είναι

αποφασισμένος για το μαρτύριο. Έτσι, αφού προσεύχεται με όλη την δύναμη της ψυχής του, γονατίζει μπροστά στους δήμιους. Ο βιογράφος του αναφέρει ότι έγινε κάτι συγκλονιστικό. Αφού κάποιος εκ των δημίων τον χτύπησε και δεν κατάφερε να τον αποκεφαλίσει, ο Άγιος του είπε: «Χτύπα καλά»! Έτσι, ενώπιον όλων, έσφαξαν τον μάρτυρα, χωρίς να ακουστεί ούτε φωνή. Στεφάνωσε ο Χριστός τον Ευθύμιο και τον τοποθετήθηκε έτσι στην χορεία των νεομαρτύρων της Εκκλησίας μας.

Ο άγιος Ευθύμιος εορτάζει στις 22 Μαρτίου κάθε χρόνο που είναι η ημέρα της θυσίας του, αλλά και την 1η Μαΐου. Τεμάχιο λειψάνου του υπάρχει εκτός από το Άγιον Όρος, στον ναό του στην Δημητσάνα, ο οποίος, όπως λέγεται, ανοικοδομήθηκε στα θεμέλια της πατρικής του οικίας.

Ένα σημαντικό στοιχείο για την βιογραφία του, είναι η μεγάλη αρετή της μητέρας του, της μετέπειτα μοναχής Αγάθης. Πρόκειται για μια ευλαβέστατη γυναίκα, η οποία μετέδωσε στα παιδιά της την αγάπη στον Χριστό και στην Εκκλησία. Αφού έγινε μοναχή και έζησε βίο άγιο, κατά τον Δημητσανίτη, μακαριστό πλέον γέροντα Ανανία Κουστένη, τα λείψανα της τοποθετήθηκαν στα θεμέλια του Μητροπολιτικού Ναού της Αγίας Κυριακής. Είναι χαρακτηριστική και καταλυτική η παρουσία και συνδρομή τέτοιων γυναικών. Βοηθούν τα παιδιά τους στην αγιότητα, πρώτα με το παράδειγμά τους και κατόπιν με τον λόγο τους. Φαίνεται ακατανόητο στις μέρες μας, ότι η μητέρα αυτή «χάρηκε» με την θυσία του νεαρού παιδιού της και πόνεσε όταν έμαθε ότι πρόδωσε την πίστη του. Οι μητέρες που πραγματικά πιστεύουν στον Χριστό, θέλουν να δουν τα παιδιά τους πολίτες του παραδείσου, ο οποίος βιώνεται από την παρούσα ζωή. Στα συναξάρια των αγίων μας συναντάμε τέτοιες παρουσίες, οι οποίες στην πλειονότητά τους γίνονται και αυτές αγίες της Εκκλησίας.